

Mag. Zdenka Birman Florjančič, Andragoški center Republike Slovenije

S PRAVIM ZNANJEM DO BOLJŠE PRIHODNOSTI: VLOGA ACS PRI IZOBRAŽEVANJU IZOBRAŽEVALCEV ODRASLIH V SLOVENIJI

UVOD

Učenje je vseživljenjski proces, najbolj naravna pot človekovega samorazvoja. V življenju se veliko stvari naučimo spontano, za nekatere pa preprosto »dozorimo« in je za sam uspeh potrebna le malo učenja. Drugih, bolj sestavljenih procesov pa se učimo vse življenje, jih dograjujemo, razvijamo in vedno znova spoznavamo, da se jih moramo nenehno učiti in jih dopolnjevati.

Zato je ravno na področju stalnega strokovnega spopolnjevanja andragoških delavcev ACS v zadnjih 20 letih naredil velik premik. Ves čas smo namreč sledili cilju lika današnjega andragoškega delavca – k dinamični, z duhom vseživljenjskega učenja prežeti osebnosti, ki pozna skrivnosti učenja odraslih, upošteva bogate življenjske in delovne izkušnje udeležencev učnega procesa, upošteva individualne posebnosti učečih se odraslih in je seznanjen z različnimi strategijami, metodami in slogi.

Trudimo se biti v vlogi pospeševalca uspeha ciljnih organizacij in podjetij – seveda s pomočjo novih programov usposabljanj, z razvijanjem novih didaktičnih pripomočkov in metodike poučevanja odraslih, pa tudi s prirejanjem izobraževalnih srečanj, strokovnih kolokvijev, delavnic in predstavitev znanstvenih dosežkov. Vse od ustanovitve pripravljamo in oblikujemo izobraževalne programe za različne ciljne skupine, mnoge tudi skupaj s predstavniki organizacij in podjetij, prilagojene njihovim potrebam, saj smo prepričani, da smo le tako lahko uspešni pri utiranju novih poti v izobraževanju odraslih.

Naša izobraževalna dejavnost je tako namenjena usposabljanju in spopolnjevanju, pa tudi povezovanju andragogov in andragoških delavcev iz vse Slovenije. Zato so naši izobraževalni programi »dobrodošli« vsem izobraževalcem, ki učijo odrasle, jim svetujejo ali zanje organizirajo različna izobraževanja.

Najbolj pogosto so to:

- andragogi ali drugi strokovnjaki, ki razvijajo nove programe za izobraževanje odraslih,
- organizatorji izobraževanja odraslih, ki delujejo v različnih vrstah izobraževalnih ustanov za odrasle,
- učitelji, ki učijo odrasle v programih za pridobitev formalne izobrazbe na različnih ravneh (od poklicnega izobraževanja, strokovnega in splošnega srednješolskega izobraževanja do višjega strokovnega izobraževanja),
- učitelji v programih za osnovnošolsko izobraževanje odraslih oz. v programih za funkcionalno pismenost,

- učitelji mentorji v različnih neformalnih programih izobraževanja odraslih (npr. notranji trenerji v podjetjih, učitelji v programih za osebnostni razvoj, za računalniško opismenjevanje, učenje tujih jezikov, izobraževanje za prosti čas),
- svetovalci za izobraževanje v različnih izobraževalnih ali specializiranih organizacijah za svetovanje in izobraževanje (šole, lokalna informativno svetovalna središča, zavodi za zaposlovanje, središča za samostojno učenje).

Programe izobraževanja oblikujemo in nadgrajujemo postopno. Pri tem ima pomembno vlogo raziskovalna in evalvacijska dejavnost centra, ves čas pa si uspešno pomagamo tudi z učenjem iz tujih primerov dobre prakse.

V programih, ki jih razvijamo, lahko udeleženci dograjujejo svoje pedagoško in andragoško znanje, izmenjujejo izkušnje, se seznanjajo z novostmi v izobraževalnem delu z odraslimi ali pa si zaradi potreb svojega primarnega poklicnega dela in osebnega razvoja šele pridobivajo temeljno znanje in spretnosti za izobraževalno delo z odraslimi.

RAZNOLIKOST IZOBRAŽEVALNE PONUDBE

Z namenom, da bi dosegli čim več izobraževalcev odraslih, je naša izobraževalna dejavnost zelo raznolika in obsega programe:

- v podporo razvojnim projektom ACS (za mentorje študijskih krožkov, učitelje v programih UŽU, mentorje v programu PUM, delavce v središčih za samostojno učenje itd.),
- za tiste, ki nimajo andragoškega znanja (npr. ABC andragogike, Sodobni pristopi k učenju in poučevanju, Učne metode in tehnike v IO, Osebna in strokovna odličnost predavatelja itd.),
- za spopolnjevanje andragoškega znanja (za omrežje izobraževalcev odraslih v javnoveljavnih programih, ob uvajanju novosti, za delo s posebnimi ciljnim skupinami – brezposelni, manj izobraženi, Romi, imigranti itd.).

Temeljni cilji, ki so skupni vsem našim programom, pa so:

- Nenehno nadgrajevati in posodabljati temeljno andragoško znanje.
- Razvijati poklicno identiteto izobraževalcev odraslih.
- Posredovati nova spoznanja o teorijah učenja.
- Razvijati zavest o pomenu vseživljenjskega učenja in izobraževanja tudi za izobraževalce odraslih.

Pripravljati učitelje /izobraževalce odraslih na različne vloge in naloge, in sicer za:

- svetovanje odraslim pred vključitvijo v izobraževanje in med izobraževanjem,
- moderiranje izobraževanja in ne samo poučevanje,
- ugotavljanje potreb po izobraževanju,
- načrtovanje ciljev in vsebin izobraževanja ter prilagajanje programov različnim ciljnim skupinam,
- prizadevanje za kakovost v izobraževanju.

Izobraževalna ponudba obsega blizu 40 različnih izobraževalnih programov, v trajanju od 16 do 200 ur organiziranega izobraževanja, v njih vsako leto usposobimo več kot 900 izobraževalcev iz vse Slovenije. Nekateri programi so zasnovani modularno, tako da je udeležencem omogočeno individualno sestavljanje posameznih vsebin. Programe izvajamo v obliki učnih delavnic, v katerih kombiniramo različne učne metode, zlasti take, kjer lahko udeleženci izražajo svojo ustvarjalnost in izkušnje. Ker se zavedamo, da se odrasli udeleženci zaradi različnih dejavnikov želijo bolj ali manj učiti sami, učitelj pa nastopa predvsem v vlogi mentorja in svetovalca, smo razvili tudi različne programe e-izobraževanja.

Več informacij o ciljih in vsebinah naših programov najdete v brošurah, ki sta dostopni tudi na spletnem naslovu: <http://izobrazevanje.acs.si/programi/index.php?nid=210&id=30>.

Programi andragoškega usposabljanja in spopolnjevanja omogočajo pridobitev ali poglobljanje andragoškega znanja in spretnosti za načrtovanje in vodenje učnih procesov v skupinah odraslih udeležencev. Naj jih naštejemo samo nekaj: Sodobni pristopi k učenju in poučevanju, Učne metode in tehnike v izobraževanju odraslih, Osebna in strokovna odličnost predavatelja, Sodelovalno učenje, Projektno delo v izrednem poklicnem in strokovnem izobraževanju, Spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti pri odraslih udeležencih, Učinkovita komunikacija v skupinah odraslih udeležencev, Vpliv komunikacijskih kompetenc na kakovost učenja in poučevanja, Motivacija odraslih za učenje, Spretnosti prepričljivega nastopanja in

učinkovitega učenja, Reševanje konfliktnih situacij v učnih in svetovalnih situacijah odraslih udeležencev, Osebni izobraževalni načrt za različne ciljne skupine, Izvedbeni načrt za učno skupino v izrednem v izrednem poklicnem in strokovnem izobraževanju itd.

Skrb namenjamo tudi usposabljanju in spopolnjevanju strokovnjakov, ki sodelujejo pri izpeljavi in uveljavljanju razvojnih projektov ACS in njihovih dosežkov v izobraževalni praksi. Največkrat gre za daljše programe, ki so namenjeni zaključenim skupinam izobraževalcev odraslih, predvsem tistim, ki so se odločili, da bodo vpeljali enega ali več razvojnih projektov, ki jih je razvil ACS, v prakso. Tem sodelavcem omogočamo stalno strokovno spopolnjevanje tudi potem, ko projekti že zaživijo; ponujamo jim znanje, ki jih usposablja za še zahtevnejše in kompleksnejše delovanje, pa tudi za reševanje problemov, na katere naletijo v praksi. Gre za razvojne projekte: Študijski krožki, Projektno učenje za mlajše odrasle, Središča za samostojno učenje, Informativno-svetovalna dejavnost v izobraževanju odraslih, Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje, Usposabljanje za življenjsko uspešnost in Vrednotenje učenja.

Predavatelji in mentorji v naših programih usposabljanja in spopolnjevanja so strokovnjaki z bogatim teoretičnim znanjem in praktičnimi izkušnjami. Pogosto pa k sodelovanju povabimo tudi koga izmed udeležencev, ki je pripravljen svoje izkušnje deliti z drugimi.

V letu 2011 smo vpeljali možnosti za priznavanje predhodno pridobljenega znanja, ki je udeležencem na voljo pred vključitvijo v daljše programe usposabljanja in spopolnjevanja. Da pa bi se naših usposabljanj in spopolnjevanj lahko udeležilo čim več izobraževalcev odraslih, če je le mogoče, zagotavljamo brezplačno udeležbo na usposabljanjih in spopolnjevanjih, zato pridobivamo sredstva iz različnih ministrstev, Evropskega socialnega sklada in mednarodnih projektov.

Od leta 1992 organiziramo tudi petkova strokovna srečanja, ki so namenjena tako sodelavcem ACS kot tudi mreži izobraževalnih organizacij za odrasle ter drugim izvajalcem in udeležencem iz različnih izobraževalnih ustanov in okolij, ki jih zanima področje izobraževanja odraslih. Tovrstna srečanja pomenijo mesto za izmenjavo mnenj in izkušenj, predstavitev strokovnih tem ali krajših usposabljanj, povezanih s projekti in dejavnostmi ACS, ali problemov in dosežkov izobraževalne prakse.

Ponudba programov in novosti s področja izobraževanja odraslih, ki jih razvijamo in izpeljujemo, je dostopna na naši izobraževalni spletni strani: (<http://izobrazevanje.acs.si>), kjer se nahajajo tudi informacije o aktualnih izobraževalnih dogodkih in tudi tistih, ki smo jih že izpeljali, različne študije in poročila, ki se navezujejo na področje dela ACS, gradiva in priročniki v e-obliki, ki so dostopni širši javnosti, mnenja in ocene udeležencev o naših izobraževalnih programih, seznam organizacij, s katerimi sodelujemo, informacije o spopolnjevanjih andragoških delavcev s podporo Evropskega socialnega sklada itd.

Tako kot za večino izobraževalnih organizacij pa so tudi za nas izjemno pomembni podatki o zadovoljstvu udeležencev z našimi usposabljanji in spopolnjevanji, zato v naslednjem prispevku s sodelavko Nedo Đorđević podrobneje predstavljava povzetke analize o zadovoljstvu le-teh v letu 2010.

Zavedamo se, da

*največja nagrada za vloženi napor ni tisto,
kar za opravljeno delo dobimo,
pač pa tisto, kar ob njem postanemo.*
(J. Ruskin)

